

BRIGHT MINDS

Nykterhetsrörelsens
Scoutförbund

Innehåll

1. Ungdomspåverkan	4
2. Hälsa och utbildning	6
3. Ledarskap och förebildskap	9
4. Fred och civilsamhället	12
5. Miljö och klimat	15
6. Demokrati och jämlikhet	18
7. Utveckling och alkohol	22
8. Slutprojekt	25

Hej, vad roligt att just ni är nyfikna på Bright Minds-materialet!

Materialet är framtaget specifikt för ungdomar och unga vuxna och vi hoppas att övningarna ska leda till många bra samtal. Materialet har två huvudsakliga syften:

- » att ge unga en djupare förståelse för internationella frågor och utmaningar, genom att koppla lokal scouting till ett globalt sammanhang.
- » att skapa utrymme för diskussioner kring de utmaningar som alkohol skapar i relation till samhällsutveckling.

Bright Minds-materialet kan användas på flera olika sätt. Här hittar ni sju möten med olika teman som alla relaterar till samhällsutveckling. I mötesupplägget finns tid till diskussioner, olika övningar och möjlighet att planera och genomföra praktiska handlingar som verkligen gör skillnad i samhället. Det enda material som behövs är pennor, papper och post-it-lappar. Ni kan välja ut ett speciellt möte eller några övningar som ni vill göra, exempelvis på en hajk eller någon annan scoutaktivitet där något ämne i materialet passar in. Ni kan också välja att genomföra alla möten i materialet. Om ni gör alla möten kan ni också göra ett slutprojekt. Då visar ni att ni verkligen har gått från ord till handling i allt det som ni kommit fram till under de sju mötena.

Vi hoppas att ni ska få mycket glädje av att använda Bright Minds-materialet under era möten och att det ska göra er lite mer redo att göra saker som har en positiv inverkan på samhället runt omkring er.

Tillsammans gör vi världen bättre!

1. Ungdomspåverkan

Det finns många sätt att vara med och påverka. Det första som många tänker på är kanske att rösta när det är val. Men påverkan handlar om mer än så och sträcker sig mycket längre än att uttrycka sin åsikt i en vallokal med några års mellanrum. Som ung kan det ibland vara extra svårt att få sin röst hörd. Kanske är man för ung för att få rösta. Kanske är det svårt att få andra att lyssna för att man är ung. Men det behöver inte innebära att man är totalt maktlös. Alla påverkar vi världen och människorna runt omkring oss på något sätt. Vi kan ha större inflytande över våra egna och andras liv än vad vi tror.

CHECK-IN – 10 MIN

Nu ska ni få sätta igång på riktigt. Samla alla i gruppen i en ring. Ni kan sitta eller stå. Repetera temat för dagens möte så att alla vet vad som ska hända. Gå sedan varvet runt i ringen och låt var och en berätta vad de förväntar sig av mötet. Om ni inte känner varandra sedan innan är det bra om ni också säger era namn.

ÖVNING: ALLA RÄKNAR – 10 MIN

Förutom att göra sin egen röst hörd, är det också viktigt att se till så att andra får lov att höras. I den här övningen behöver ni vara medvetna om och känna in personerna runt omkring er.

Övningen går till så att alla går runt i rummet utan någon speciell riktning. Ni ska tillsammans räkna till 10. Någon börjar med att säga "ett". En annan person fortsätter genom att säga "två". Nästa person säger "tre" och så vidare. Om två personer säger en siffra samtidigt måste ni börja om.

Om det är enkelt att räkna till 10 kan ni göra övningen igen och räkna till 20 istället. Försök att inte säga era siffror i någon speciell ordning. Fokusera på att känna in när det är läge att säga nästa siffra, utan att räkna ut vems tur det borde vara.

BERÄTTELSE: UNGDOMAR OCH PÅVERKAN – 15 MIN

Det finns många olika sätt att göra sin röst hörd i små och stora sammanhang. Ofta handlar det om att se en orättvisa, en brist eller ett behov och bestämma sig för att själv eller tillsammans med andra göra någonting åt det. För att vara handlingskraftig krävs ingen ålder. Ni ska nu få läsa om två unga personer som gjort skillnad både för sig själva och andra. Ni kan välja om ni vill läsa berättelserna var och en för sig eller högt tillsammans i gruppen.

1. Jag heter Raymond Blaise Habonimana och bor i Bujumbura-Burundi. Förra året besökte jag en bar som den franska institutionen här i Bujumbura öppnat. Ganska snart upptäckte jag att de serverade alkohol till tonåringar, vilket gjorde mig väldigt upprörd. Enligt Burundisk lag måste man vara 18 år för att få köpa alkohol. När jag kom hem bestämde jag mig för att skicka ett mail till institutionens rektor. Jag berättade vad jag hade sett på puben och bad honom se till att de slutade servera alkohol till minderåriga. Rektorn tackade för att jag uppmärksammat honom på detta och lovade att det inte skulle upprepas. Två veckor senare besökte jag baren igen och då kollade de leg på alla vid dörren. Ingen under 18 år släpptes ens in i baren.

2. Jag heter Sara och är 24 år gammal. Jag bor i Sverige och har de senaste åren träffat många ungdomar i olika sammanhang. En sak som ofta slår mig är att många ungdomar tycker det är svårt att veta vad de vill göra i framtiden. Speciellt de som går i skolor i utsatta områden. Det är också många som upplever en stor press hemifrån att satsa på något speciellt yrke, till exempel läkare eller advokat, även om det inte alls är vad de själva är intresserade av att göra.

Efter att ha hört många ungdomar berätta om sin framtidsångest ville jag göra något för att hjälpa dem framåt. Jag bestämde mig för att bli volontär i en organisation som åker runt i skolklasser och coachar och peppar ungdomar till att identifiera sina drömmar och att hitta vägar att förverkliga dem. Vi hjälper exempelvis till med att hitta information om utbildningar, tipsar om vad som är bra att skriva i ett CV och hur man kan hitta ett jobb man faktiskt vill jobba med.

Jag har sett att det gör stor skillnad bland många unga att någon vuxen tror på dem och faktiskt är intresserad av att lyssna på vad de själva vill göra. En annan bra sak med organisationen är att ungdomarna får träffa vuxna med olika yrken, och ibland får de syn på yrken de inte ens visste fanns. Ungdomar kan åstadkomma nästan vad som helst bara någon visar dem hur de kan använda sin röst för att bli hörda!

Diskussionsfrågor

- » Hur skulle ni agera om ni hamnade i samma situation som Raymond i första berättelsen?
- » Känner ni igen er i framtidsängesten från Saras berättelse? Vad tror ni att den beror på?
- » Om ni fick möjlighet att förbättra tillvaron för ungdomar i ert samhälle, vad skulle ni förändra och hur skulle ni gå tillväga?

PAUS – 10 MIN

Här kan ni ta en liten paus om ni vill. Eller leka en lek som ger lite mer energi. Kanske kan ni redan någon snabb lek som får igång tankarna igen? Annars hittar ni många bra förslag i NSF:s metodmaterial Klartänkt!

ÖVNING: BREV FRÅN FRAMTIDEN – 20 MIN

Dela in er i mindre grupper med 2–3 personer i varje grupp. Varje grupp behöver penna och papper.

Ni ska nu tänka er att ni är 10 år längre fram i tiden och att ni har haft stort inflytande i samhället. Ni har lyckats påverka någonting som ni tycker är viktigt. Tillsammans med personerna i er grupp ska ni skriva ett brev från framtiden. Vad är det ni har åstadkommit? Vad gjorde ni för att komma dit? Har ni lyckats uppfinna ett helt nytt sätt att återvinna allt avfall? Eller har ni kanske blivit statsminister? Använd er fantasi och tänk stort. Ni har 15 minuter på er.

När ni är klara får ni gärna dela med er i helgrupp vad ni har skrivit om. Fick ni några bra idéer som går att genomföra på riktigt?

ÖVNING: FRÅN ORD TILL HANDLING – 15 MIN

Fram tills nu har ni diskuterat massor och gjort olika övningar, nu är dags att ta det ett steg längre. Nämligen från ord till handling! Samhällsförändring i praktiken. Ni kan välja att göra detta i grupp eller enskilt.

Med utgångspunkt från något ni diskuterat under dagens möte ska ni bestämma er för en aktiv handling som ni ska genomföra. Det kan vara en handling som gör skillnad för en person, en grupp eller kanske lokalsamhället. Det kan vara så enkelt eller omfattande ni vill.

Nu har ni chansen att göra något speciellt för unga! Hitta på en kul idé som ni vill genomföra. Tycker ni om att skriva? Då kan ni till exempel skriva till er lokaltidning och berätta om en bra insats som någon ungdom har gjort för samhället. Ni kan också stötta andra i att göra skillnad i samhället, till exempel genom att ni hittar en ungdomsorganisation som ni blir medlemmar i.

Bestäm tillsammans när ni ska ha genomfört aktiviteten, exempelvis innan nästa möte, så att ni kan stämma av med varandra hur det gick!

CHECK-UT – 10 MIN

Nu är ni nästan klara. Under dagens möte har ni fått diskutera mycket och göra olika övningar. Kanske är det många tankar som snurrar runt i huvudet. Som avslutning kan ni samlas i en ring igen. Gå ett varv runt ringen och låt var och en berätta vad de tar med sig från dagens möte?

2. Hälsa och utbildning

Hälsa och utbildning innefattar alla faser i livet, från att man föds till att man tar sitt sista andetag. Om det finns fungerande sjukvård kan man få hjälp med en säker förlossning, stöd vid psykiska problem och medicin för att leva ett längre liv. Vi kan också skydda oss mot sexuellt överförbara sjukdomar och vaccinera våra barn för att slippa sjukdomar som annars skulle kunna ha förödande konsekvenser. Att ha tillgång till grundläggande och högre utbildning påverkar vilka möjligheter man får senare i livet. Även samhället påverkas av i hur stor utsträckning vi kan ta hand om vår hälsa och de möjligheter vi har till utbildning. Under det här mötet ska ni få diskutera mer kring kopplingen mellan hälsa, utbildning och samhällsutveckling.

CHECK-IN – 10 MIN

Nu ska ni få sätta igång på riktigt. Samla alla i gruppen i en ring. Ni kan sitta eller stå. Repetera temat för dagens möte så att alla vet vad som ska hända. Gå sedan varvet runt i ringen och låt var och en berätta vad de förväntar sig av mötet. Om ni inte känner varandra sedan innan är det bra om ni också säger era namn.

ÖVNING: EN PERFEKT UTBILDNING – 10 MIN

Dela in er två och två. Diskutera i 5 minuter om hur den perfekta skolan skulle vara för att främja välmående hos elever. Vilka ämnen skulle läras ut? Hur skulle schemat se ut? Hur skulle skolbyggnaden vara utformad?

Samlas i helgrupp efter ca 5 minuter och dela med er av vad ni kommit fram till.

BERÄTTELSE: HÄLSA OCH UTBILDNING – 20 MIN

Hälsa och utbildning kan se väldigt olika ut på olika platser. Nu kommer ni att få läsa två berättelser om hur dessa faktorer kan påverka ett samhälle. Ni kan välja om ni vill läsa berättelserna var och en för sig eller högt tillsammans.

1. Jag heter Lantoarisoa Randremasinjara och är 24 år gammal. Jag bor i Antananarivo på Madagaskar och är scoutledare i Mpanazava Eto Madagasikara. En av de saker som påverkar många i mitt samhälle är de sjukdomar som sprids av orent vatten och smutsiga händer. I min scoutkår ville vi göra något åt det här och bestämde oss för att starta projektet WASH (Water Sanitation Hygien). WASH lär scouterna mer om vatten, renlighet och hygien genom olika aktiviteter och information. På ett läger nyligen visade vi scouterna hur man kan rena vatten, hur man tvättar händerna med tvål och vad som kan ersätta tvål när det inte finns någon. Vi pratade om hur viktigt det är med renlighet och hygien för att minska spridningen av sjukdomar. Sen fick scouterna gå till samhällen nära lägret och visa hur man tvättar händerna samt dela ut flygblad om WASH. Med hjälp av WASH har vi gjort skillnad i samhället. Våra scouter har fått viktiga kunskaper om hygien och förändrat sina vanor. De hjälper också till att sprida budskapet till människor i sin närhet.

2. Jag heter Rosy Tamang och är 20 år gammal. Jag kommer från Nepal och har varit scout i åtta år. På väg till och från mina scoutmöten ser jag ofta människor, såväl barn som gamla, som lider av nattblindhet. Nattblindhet gör att man ser väldigt dåligt i mörker och svagt ljus och får svårt att uppfatta konturer. Det är väldigt begränsande för de som drabbas. I min scoutkår ville vi göra något för de som lider av detta så vi startade en kampanj i samarbete med Tilganga Institute of Ophthalmology, Capitol Hill Academy, Sitaram Scout Troop och några lokala finansiärer. Genom kampanjen delar vi ut medicin och erbjuder gratis operationer till de som behöver. Vi har precis avslutat vår 14:e kampanj och hittills har vi lyckats hjälpa flera hundra människor under varje kampanjperiod. Det känns så bra att kunna göra skillnad för människor runt omkring mig. Jag brinner verkligen för det här och kampanjen har blivit min stora passion. I framtiden hoppas jag dock på ett mer hälsosamt samhälle där vår kampanj inte längre behövs.

Diskussionsfrågor

- » Vad var det som gjorde dessa två projekt så framgångsrika?
- » Hur ser vanorna kring och kunskaperna om att tvätta händerna ut i ditt samhälle? Vad har de flesta för inställning till att tvätta händerna?
- » Vad för typ av kampanj inom hälsa och utbildning skulle behövas i ert samhälle? Finns det några vanor som behöver förändras eller kunskaper som behöver förbättras för att komma tillrätta med något hälsoproblem som påverkar många i samhället? Hur skulle ni gå tillväga för att bidra till förändringen?

PAUS – 10 MIN

Här kan ni ta en liten paus om ni vill. Eller leka en lek som ger lite mer energi. Kanske kan ni redan någon snabb lek som får igång tankarna igen? Annars hittar ni många bra förslag i NSF:s metodmaterial Klartänkt!

ÖVNING: JA, NEJ, KANSKE – 15 MIN

Skriv ner orden "ja", "nej" och "kanske" på tre lappar, ett ord per lapp. Lägg ut lapparna på golvet. Ni ska nu läsa några påståenden, ett i taget. Efter varje påstående ska var och en fundera över vad som bäst stämmer överens med ens egen åsikt och gå och ställa sig vid den lappen. Berätta sedan för den som står närmast varför ni valt att stå just där. Om det finns olika åsikter i gruppen, låt någon från varje lapp dela i helgrupp varför de ställt sig där. Det finns inget rätt eller fel svar. Det viktigaste är att ni får höra hur andra tänker kring dessa frågor.

Påståenden

- » För att må bra måste man ha goda vänner.
- » De flesta tar hand om sin hälsa på ett bra sätt.
- » Att sova tillräckligt är lika viktigt som att röra på sig.
- » I allmänhet satsar folk lika mycket på att må bra psykiskt som att må bra fysiskt.
- » Varje människa bär ansvar för sin egen hälsa.
- » Att ha tillgång till utbildning är avgörande för att ha ett bra liv.
- » Det är viktigt att ha pengar för att må bra.

ÖVNING: FRÅN ORD TILL HANDLING – 15 MIN

Fram tills nu har ni diskuterat massor och gjort olika övningar, nu är dags att ta det ett steg längre. Nämligen från ord till handling! Samhällsförändring i praktiken. Ni kan välja att göra detta i grupp eller enskilt.

Med utgångspunkt från något ni diskuterat under dagens möte ska ni bestämma er för en aktiv handling som ni ska genomföra. Det kan vara en handling som gör skillnad för en person, en grupp eller kanske lokalsamhället. Det kan vara så enkelt eller omfattande ni vill.

Utbildning och hälsa påverkar många andra saker i livet, till exempel livslängd och livskvalité. Därför är det viktigt att så många som möjligt har tillgång till utbildning och sjukvård. Vad kan ni göra för att bidra? Hitta på en egen aktivitet som ni vill göra. Kanske kan ni ordna en insamling eller organisera läxhjälp för en skolklass? Kan ni inspirera andra till att ta hand om sin hälsa genom att ordna ett träningspass? Bara fantasin sätter gränser.

Bestäm tillsammans när ni ska ha genomfört aktiviteten, exempelvis innan nästa möte, så ni kan stämma av med varandra hur det gick!

CHECK-UT – 10 MIN

Nu är ni nästan klara. Under dagens möte har ni fått diskutera mycket och göra olika övningar. Kanske är det många tankar som snurrar runt i huvudet. Som avslutning kan ni samlas i en ring igen. Gå ett varv runt ringen och låt var och en berätta vad de tar med sig från dagens möte?

3. Ledarskap och förebildskap

En bra ledare kan spela en avgörande roll i en persons liv. Att ha någon att lita på och se upp till, någon som tror på en och som kan dela med sig av sina erfarenheter är både inspirerande och lärorikt. Att vara ledare innebär att vara en god förebild för andra. Vi hör inte bara vad en ledare säger, vi ser också hur hen handlar i olika situationer. Vad är det som utmärker en riktigt bra ledare? Under detta möte kommer ni få fundera över vad som krävs för att vara en bra förebild och vilka förebilder ni har mött i era egna liv.

CHECK-IN – 10 MIN

Nu ska ni få sätta igång på riktigt. Samla alla i gruppen i en ring. Ni kan sitta eller stå. Repetera temat för dagens möte så att alla vet vad som ska hända. Gå sedan varvet runt i ringen och låt var och en berätta vad de förväntar sig av mötet. Om ni inte känner varandra sedan innan är det bra om ni också säger era namn.

ÖVNING: MIN FÖREBILD – 15 MIN

Tänk på en ledare som varit en viktig förebild för dig. Det kan till exempel vara en scoutledare, en lärare eller en idrottstränare. Om du inte har haft eller har en ledare som haft stort inflytande i ditt liv, föreställ dig då hur en sådan ledare skulle kunna vara.

Börja med att fundera 5 min enskilt på följande frågor:

- » Vem har varit en viktig ledare för mig?
- » Hur är hen som person?
- » Vilka värderingar lever hen efter?

Om det hjälper får ni gärna skriva ner några rader. När alla har funderat klart kan ni dela era upplevelser i gruppen. Diskutera sedan med varandra om likheter och olikheter. Finns det liknande karaktärsdrag och värderingar hos de ledare ni valt? Kanske någon föredrar en inspirerande och energisk ledare medan någon annan trivs bättre med en som är lugn och trygg?

BERÄTTELSE: LEDARSKAP OCH FÖREBILDSKAP – 15 MIN

Ledarskap och förebildskap kan se väldigt olika ut i olika sammanhang. Det kanske ni redan märkte i förra övningen, eller så upptäckte ni att era upplevelser var väldigt lika. Nu kommer ni få läsa två korta berättelser om ledarskap och förebildskap i vardagen. Ni kan välja om ni vill läsa dem var och en för sig eller högt tillsammans.

1. Jag heter Davide och är 20 år. Jag bor i Schweiz. Något som påverkar många i mitt samhälle är att ungdomar, på grund av höga krav och stress i skolan och yrkeslivet, har väldigt lite fritid och få möjligheter att umgås och bara ha kul med andra i sin egen ålder. Efter högstadiet börjar man antingen att jobba eller plugga vidare. Då ökar kraven och det blir mindre och mindre tid över till att träffa kompisar eller delta i fritidsaktiviteter. Jag pluggade själv vidare direkt efter högstadiet, men jag blev också scout i en utmanarpatrull. I scouterna fick jag bland annat vara med och arrangera en cykelhajt i Alperna. Vi cyklade till Europas högst belägna by och fick vara med om många fantastiska upplevelser. Vi gjorde saker vi aldrig tidigare testat, som att bada i en fjällsjö efter en dags tuff cykling och att cykla med plastpåsar runt skorna för att inte blöta ner dem. Hajken innebar tuffa utmaningar men vi hade fin gemenskap i gruppen och löste det mesta tillsammans. När vi kom hem var vi utmattade men glada och vi hade många fina minnen med oss. Nu är jag själv scoutledare för en grupp äventyrare och jag tänker ofta på cykelhajken när jag planerar aktiviteter för dem. Mitt mål är att ge dem upplevelser, utan stress och prestation, som utvecklar dem enskilt och som grupp – på samma sätt som jag själv fick i scouterna.

2. Jag heter Simone och är 21 år. Jag bor i Schweiz. När ämnet ledare och förebilder kommer upp hävdar jag alltid, "du behöver inte vara någon superstjärna för att vara någons förebild". Faktum är att de som varit förebilder för mig är människor jag känner och som står mig nära, exempelvis min geografilärare på högstadiet och en av mina innebandytränare. Båda är fantastiska och inspirerande människor men de är inte ouppnåeliga superhjältar, som exempelvis elitidrottare, skådespelare, musiker eller andra kändisar kan verka som tack vare sina prestationer, pengar eller upplevelser som du läser om i tidningarna. Efter att jag blivit scoutledare för en grupp utmanare märkte jag att några av dem såg mig som sin förebild. Till en början kändes det konstigt, särskilt eftersom jag bara var ett par år äldre än dem. Jag visste inte riktigt hur jag skulle förhålla mig till det. Förväntades jag vara på ett visst sätt eller lära dem något speciellt? Efter ett tag förstod jag att det enda som krävs är att jag fortsätter vara mig själv och tar mitt ansvar som ledare och vuxen.

Diskussionsfrågor

» Vad har ni fått för upplevelser i era liv som ni, likt Davide, skulle kunna inspireras av för att göra något liknande för andra, genom att exempelvis bli ledare i en organisation eller arrangera någon aktivitet?

» Vilken slags förebild vill du vara?

» Har du något ansvar som förebild? Finns det saker du behöver göra eller undvika att göra om du är förebild för unga?

PAUS – 10 MIN

Här kan ni ta en liten paus om ni vill. Eller leka en lek som ger lite mer energi. Kanske kan ni redan någon snabb lek som får igång tankarna igen? Annars hittar ni många bra förslag i NSF:s metodmaterial Klartänkt!

ÖVNING: VÄRDERINGSPRIO – 15 MIN

Om ni är 6 personer eller fler, dela upp er i mindre grupper med 3–4 personer per grupp. Om ni är färre personer kan ni göra övningen i helgrupp.

I grupperna ska ni nu diskutera och komma fram till de 10 viktigaste värderingarna hos en ledare. Skriv ner dem på olika lappar. En värdering per lapp. Försök hitta på 10 stycken. Om det blir fler än 10 så får ni välja bort någon.

När ni har hittat 10 värderingar som alla är nöjda med ska ni börja rangordna dem. Lappen med den viktigaste värderingen lägger ni högst upp. Den som är minst viktig lägger ni längst ner.

När ni har rangordnat klart, jämför mellan de olika grupperna och diskutera:

- » Vilka värderingar tyckte ni var viktigast? Varför?
- » Ser det likadant ut i de olika grupperna?
- » Vilka värderingar hamnade längst ner? Varför då?

ÖVNING: FRÅN ORD TILL HANDLING – 15 MIN

Fram tills nu har ni diskuterat massor och gjort olika övningar, nu är dags att ta det ett steg längre. Nämligen från ord till handling! Samhällsförändring i praktiken. Ni kan välja att göra detta i grupp eller enskilt.

Med utgångspunkt från något ni diskuterat under dagens möte ska ni bestämma er för en aktiv handling som ni ska genomföra. Det kan vara en handling som gör skillnad för en person, en grupp eller kanske lokalsamhället. Det kan vara så enkelt eller omfattande ni vill.

Varför inte skriva ett brev till en ledare som har varit betydelsefull i ert liv? Nominera någon till ett pris eller gör något för att utveckla ert eget ledarskap! Bestäm tillsammans när ni ska ha genomfört aktiviteten, så ni kan stämma av med varandra hur det gick!

CHECK-UT – 10 MIN

Nu är ni nästan klara. Under dagens möte har ni fått diskutera mycket och göra olika övningar. Kanske är det många tankar som snurrar runt i huvudet. Som avslutning kan ni samlas i en ring igen. Gå ett varv runt ringen och låt var och en berätta vad de tar med sig från dagens möte?

4. Fred och civilsamhället

Visste ni att scoutrörelsen är världens största fredsrörelse? I scouterna bygger vi broar över landsgränser och får vänner för livet. Det är inte bara scoutrörelsen som gör skillnad. Många andra aktörer i civilsamhället påverkar och jobbar också för hållbar fred världen över, både i och utanför konfliktzoner. Det är ett viktigt bidrag till fredsarbetet då det involverar många människor och ger individer utrymme att påverka. Under detta möte kommer ni få fundera över och diskutera vilken roll civila aktörer har i fredsbyggande arbete och om det spelar någon roll hur vi i våra hemländer jobbar med frågor gällande fred.

CHECK-IN – 10 MIN

Nu ska ni få sätta igång på riktigt. Samla alla i gruppen i en ring. Ni kan sitta eller stå. Repetera temat för dagens möte så att alla vet vad som ska hända. Gå sedan varvet runt i ringen och låt var och en berätta vad de förväntar sig av mötet. Om ni inte känner varandra sedan innan är det bra om ni också säger era namn.

ÖVNING: STATYER – 15 MIN

Dela in er i mindre grupper med 2–4 personer i varje grupp. Grupperna ska nu göra en staty som gestaltar ett av följande ord: fred, förtryck, jämlikhet, solidaritet och demokrati. Dela upp orden mellan grupperna så att inte alla väljer samma ord. Har ni fler än fem grupper går det bra att två eller fler grupper har samma ord.

Ni har 5 minuter på er att fundera och förbereda er på hur ni ska gestalta statyerna i grupperna. Återsamlas sedan i storgrupp och visa statyerna för varandra.

Diskutera också följande frågor:

- » Vad innebär de olika begreppen?
- » Varför är det viktigt att förstå ordens betydelse?

BERÄTTELSE: FRED OCH CIVILSAMHÄLLET – 15 MIN

Det finns massor av bra exempel på när organisationer eller till och med individer har gjort mindre eller större insatser för att främja fred, både lokalt och globalt. Nu kommer ni få läsa en kort berättelse om ett fredsbyggande initiativ i civilsamhället. Ni kan välja om ni vill läsa den var och en för sig eller högt tillsammans.

Jag heter Lucas och är 27 år. Jag bor i Eskisehir i Turkiet. En av de saker som påverkar många, speciellt ungdomar, i staden där jag bor är den ekonomiska krisen och det politiska förtrycket. Människors framtidsdrömmar grusas och valmöjligheterna när det kommer till utbildning och jobb är begränsade på grund av inflationen och politiken som råder här i landet. Kreativitet och alternativt tänkande får allt mindre plats i samhället och har till och med kriminaliserats av staten på många håll. En negativ inställning till vårt land sprider sig bland folket och i diskussioner på kaféer och restauranger uppfattar jag en utbredd längtan efter en bättre och mer fredlig framtid.

Jag jobbar aktivt med mänskliga rättigheter på ett ungdomscenter och vi försöker skapa utrymmen där människor kan träffas och prata över sociala och kulturella gränser. Vi ordnar bland annat språkkurser, idrottsaktiviteter och musikevenemang. Dessutom har vi valt att lägga extra mycket kraft på att prata om och visa på miljövänliga och hållbara livsstilar. Genom workshops, seminarier och studiebesök sprider vi idéer om en mer fredlig framtid i harmoni med naturen. Vi tror nämligen att fred är starkt sammankopplat med en hållbar livsstil som inte gör åverkan på de naturliga omgivningarna eller utnyttjar människorna som bor där. För att få ungdomar att bli nyfikna på detta, som annars är svårt att få kunskap om här i Turkiet, försöker vi använda alternativa utbildningsmetoder, som är något helt annat än den statliga skolans undervisning. Våra aktiviteter gör stor skillnad i

samhället. Många har berättat att de äntligen har hittat en plats där de får utlopp för sin kreativitet och möjlighet att träffa andra med samma intressen. Tillsammans skapar vi en fredlig framtid!

Diskussionsfrågor

- » Vilka fredsbyggande aktiviteter finns i ditt samhälle?
- » Håller ni med Lucas om att en hållbar livsstil är sammankopplat med fred? Varför/varför inte?

PAUS – 10 MIN

Här kan ni ta en liten paus om ni vill. Eller leka en lek som ger lite mer energi. Kanske kan ni redan någon snabb lek som får igång tankarna igen? Annars hittar ni många bra förslag i NSF:s metodmaterial Klartänkt!

ÖVNING: FRED OCH VÄRDERINGAR – 15 MIN

Tänk er att det finns en linje på golvet. Den ena änden av linjen representerar uppfattningen "håller helt med". Den andra änden representerar åsikten "håller inte alls med". Linjen mellan dessa två motpoler är en skala. Ni kommer nu få läsa upp olika påståenden. När ni hör ett påstående, fundera lite över om ni håller med eller inte och ställ er på linjen någonstans, från att helt hålla med till att inte alls hålla med.

Låt någon eller några förklara var de ställt sig på skalan och varför. Inga djupa diskussioner, bara en kort förklaring.

Påståenden

- » Det går att lösa konflikter utan våld.
- » Orättvisor bör bekämpas till varje pris.
- » Det är aldrig okej att starta ett krig.
- » Internationella organisationer, som FN, gör världen mer fredlig.
- » Det är andra länders skyldighet att ingripa om det pågår en inre konflikt i ett land.
- » Att skära ner på militära styrkor är ett bra sätt att skapa mer fred i världen.
- » Fred börjar på insidan av varje människa.
- » Kriget var värre förr.
- » Det är möjligt att uppnå världsfred.

Avsluta med att tillsammans fundera över följande frågor:

- » Hur kändes det att ta ställning i dessa frågor?
- » Var det lätt eller svårt att veta var ni skulle ställa er?

ÖVNING: FRÅN ORD TILL HANDLING – 15 MIN

Fram tills nu har ni diskuterat massor och gjort olika övningar, nu är dags att ta det ett steg längre. Nämligen från ord till handling! Samhällsförändring i praktiken. Ni kan välja att göra detta i grupp eller enskilt.

Med utgångspunkt från något ni diskuterat under dagens möte ska ni bestämma er för en aktiv handling som ni ska genomföra. Det kan vara en handling som gör skillnad för en person, en grupp eller kanske lokalsamhället. Det kan vara så enkelt eller omfattande ni vill, bara det relaterar till temat fred.

Kanske kan ni uppmärksamma internationella fredsdagen, organisera en filmkväll där ni visar en dokumentär på temat eller hitta på något annat? Bestäm tillsammans när ni ska ha genomfört aktiviteten, så ni kan stämma av med varandra hur det gick!

CHECK-UT – 10 MIN

Nu är ni nästan klara. Under dagens möte har ni fått diskutera mycket och göra olika övningar. Kanske är det många tankar som snurrar runt i huvudet. Som avslutning kan ni samlas i en ring igen. Gå ett varv runt ringen och låt var och en berätta vad de tar med sig från dagens möte?

5. Miljö och klimat

Vi hör mer och mer om hur miljö och klimat påverkas av våra vardagliga beslut. Den globala uppvärmningen, överkonsumtion och fossila bränslen är några av de stora klimatrelaterade utmaningarna som vi blir uppmärksammade på. Det är stora utmaningar att ta sig an och de kräver inte bara insatser på högre nivå, exempelvis politiskt, utan också att vi alla gör beslut i vardagen som är gynnsamma för miljön. Vad kan vi göra för miljön och hur kan vi få andra att engagera sig? Det är frågor som tas upp under detta möte.

CHECK-IN – 10 MIN

Nu ska ni få sätta igång på riktigt. Samla alla i gruppen i en ring. Ni kan sitta eller stå. Repetera temat för dagens möte så att alla vet vad som ska hända. Gå sedan varvet runt i ringen och låt var och en berätta vad de förväntar sig av mötet. Om ni inte känner varandra sedan innan är det bra om ni också säger era namn.

ÖVNING: MIN FAVORITPLATS I NATUREN – 5 MIN

Sätt er eller ställ er två och två. Fundera en minut på vilken plats i naturen som är din favoritplats. Kanske är det en vacker sjö vid en skogsdunge? Eller en fantastisk utsikt från ett berg? När ni har funderat färdigt ställer ni in en timer på 1,5 minut. Först ska en av er berätta om sin favoritplats. Den andre ska bara lyssna och får inte avbryta. När timern ringer startar ni den på nytt och låter den andre personen berätta om sitt favoritställe i naturen.

ÖVNING: STORA FRÅGOR – 10 MIN

Skriv följande frågor på olika papper och sprid ut dem i rummet.

Om ni är en stor grupp kan ni hitta på fler frågor att skriva ner.

- » Vems ansvar är det att värna om miljön?
- » Vilka är de största hoten mot vårt klimat?
- » Vem drabbas mest av klimatrelaterade utmaningar?
- » Vilka saker borde alla individer göra för klimatet i vardagen?

Ta nu 5 minuter till att gå runt i rummet till de olika frågorna. Ni behöver inte följa någon speciell ordning, var och en kan gå till de frågor hen tycker är mest intressanta. Skriv ner korta svar runt omkring frågorna. Det behöver inte vara hela meningar, det räcker med ett par ord. Det går bra att ha många olika svar på varje fråga! Om ni är flera som står vid samma fråga kan ni tillsammans diskutera frågan lite kort. Det finns inget rätt eller fel svar. När det har gått 5 minuter samlas ni i helgrupp och läser igenom svaren på frågorna. Håller ni med om vad de andra har skrivit?

BERÄTTELSE: MILJÖ OCH KLIMAT – 15 MIN

Miljö och klimat kan ha en stor inverkan på vår vardag, även om vi inte alltid reflekterar över det. Här nedan hittar ni en berättelse om hur vi kan bli mer medvetna om vår inverkan på miljön. Ni kan välja om ni vill läsa den var och en för sig eller högt tillsammans.

Jag heter Ellen och kommer från Tyskland. Något som oroar många i min närhet är vad vi ska göra åt de enorma mängder skräp som vi människor lämnar efter oss. De flesta är medvetna om och upprörda över nedskräpningen i haven, de rester av gifter som finns kvar i elektronikvaror när vi slängt dem eller bergen av oönskad reklam i våra brevlådor. Men vad ska vi göra åt allt som slängs utan att vi vet om det? Saker som kanske inte ens skulle behöva slängas.

Nyligen gick det upp för mig hur mycket bra mat vi faktiskt slänger bort. En kompis bjöd med mig på en aktivitet med en förening som räddar mat från att slängas. Vi gick till den lokala torghandeln vid stängningstid och fyllde påsar med färska och fräscha grönsaker och frukter. Det kändes så orimligt att dessa varor annars hade hamnat i soporna. Efter det här tillfället engagerade jag mig i föreningen och nu räddar jag grönsaker och frukt ungefär två gånger i veckan. Jag hämtar varorna från marknaden, tar hem och sorterar bort det som är dåligt, fotar och lägger upp bilder på sociala medier. Sen är det bara att vänta på kompisar som kommer och hämtar det de vill ha.

Förutom att jag gör en insats för samhället och miljön har jag fått massor av nya kompisar genom att rädda mat. Många människor blir nyfikna när de ser min cykel fullpackad av frukt och grönsaker. De ställer frågor om vad det är jag gör och vi pratar om matsvinn i största allmänhet. De flesta tycker att initiativet att ta tillvara på mat är superbra och samtalen slutar ofta med att de tar med sig lite frukt och grönsaker hem. Ändå är det få som själva vill engagera sig i liknande projekt. Jag funderar ofta på vad det är som avskräcker och hur vi kan få fler att vara med. Hur som helst är jag motiverad att fortsätta rädda mat och göra fler människor medvetna om matsvinnet – ett problem vi alltför ofta blundar för.

Diskussionsfrågor

- » Hur ser det ut hemma hos er, tar ni tillvara på rester eller slänger ni mycket mat?
- » Skiljer sig era vanor kring att spara och slänga mat från äldre generationers, exempelvis far- och morföräldrar? Vad beror skillnaderna eller likheterna på?
- » De flesta av oss gör insatser för miljön i vår vardag, berätta om saker, stora som små, som ni gör för miljön?

PAUS – 10 MIN

Här kan ni ta en liten paus om ni vill. Eller leka en lek som ger lite mer energi. Kanske kan ni redan någon snabb lek som får igång tankarna igen? Annars hittar ni många bra förslag i NSF:s metodmaterial Klartänkt!

ÖVNING: GÖR EN PITCH – 15 MIN

En pitch är en kort och engagerande presentation av en idé. Ett bra sätt att uttrycka sin idé på ett konkret och lockande sätt.

Dela in er i grupper med 2–3 deltagare i varje grupp. Ni kommer nu att få 10 minuter på er i grupperna att göra en pitch om varför det är viktigt att engagera sig i miljöfrågan. Pitchens längd ska vara 1 min. Försök vara så engagerande och övertygande som möjligt och använd er fantasi.

När det har gått 10 minuter samlas ni i helgrupp igen och alla grupper får presentera sina pitchar.

Diskutera sedan följande frågor:

- » Var det lätt eller svårt att hitta på argument?
- » Är det lätt eller svårt att få människor att engagera sig i miljöfrågor? Varför då?

ÖVNING: FRÅN ORD TILL HANDLING – 15 MIN

Fram tills nu har ni diskuterat massor och gjort olika övningar, nu är dags att ta det ett steg längre. Nämligen från ord till handling! Samhällsförändring i praktiken. Ni kan välja att göra detta i grupp eller enskilt.

Med utgångspunkt från något ni diskuterat under dagens möte ska ni bestämma er för en aktiv handling som ni ska genomföra. Det kan vara en handling som gör skillnad för en person, en grupp eller kanske lokalsamhället. Det kan vara så enkelt eller omfattande ni vill.

Vill ni organisera plogging, jogging och skräpplockning i ett? Är ni bra på att sopsortera? Åk runt på er ort och erbjud er att visa hur sopsortering görs på rätt sätt. Sätt upp ordentliga sopsorteringskärl i scoutlokalen. Det är fritt fram för er att hitta på egna idéer. Bestäm tillsammans vilken aktivitet ni vill genomföra och när det ska vara klart, så ni kan stämma av med varandra hur det gick!

CHECK-UT – 10 MIN

Nu är ni nästan klara. Under dagens möte har ni fått diskutera mycket och göra olika övningar. Kanske är det många tankar som snurrar runt i huvudet. Som avslutning kan ni samlas i en ring igen. Gå ett varv runt ringen och låt var och en berätta vad de tar med sig från dagens möte?

6. Demokrati och jämlikhet

Demokrati och jämlikhet pratas det ofta om i ett större sammanhang, när det handlar om hela länder och världsdelar. Men vad innebär dessa begrepp egentligen i samhället där du befinner dig? Hur kan vi leva efter dessa värderingar i vår vardag? Under dagens möte ska ni både få diskutera och prova på att ta demokratiska beslut.

CHECK-IN – 10 MIN

Nu ska ni få sätta igång på riktigt. Samla alla i gruppen i en ring. Ni kan sitta eller stå. Repetera temat för dagens möte så att alla vet vad som ska hända. Gå sedan varvet runt i ringen och låt var och en berätta vad de förväntar sig av mötet. Om ni inte känner varandra sedan innan är det bra om ni också säger era namn.

ÖVNING: ALLA SOM... – 5 MIN

I den här övningen kommer det bli tydligare för er hur vi alla är normbrytare i vissa fall och en del av normen i andra sammanhang.

Samla alla deltagare i ring och välj en person som börjar som spelledare.

Spelledaren kommer nu att säga en mening som börjar med "Alla som...", till exempel "Alla som gillar att dricka kaffe."

De personer som känner igen sig i påståendet tar ett steg in mot mitten. Då kan ni se vilka som tycker om att dricka kaffe. Sedan tar de ett steg tillbaka ut till ringen där de började.

Spelledaren fortsätter med nästa mening som inleds med "Alla som...", till exempel "Alla som har minst två syskon." o.s.v.

När ni har kommit igång kan ni turas om att säga meningar. Försök hitta på fler och fler meningar som relaterar till mötets tema. Tänk på att inte välja någonting som kan vara utpekande för en person eller gör någon illa till mods.

BERÄTTELSE: DEMOKRATI OCH JÄMLIKHET – 15 MIN

Demokrati och jämlikhet är frågor som ofta hanteras både på lokal, nationell och internationell nivå. Vi har välkända organisationer som jobbar med dessa frågor, men vi har också helt vanliga människor som jobbar på gräsrotsnivå. Ni kommer nu få ta del av en berättelse om hur det kan se ut i verkligheten. Ni kan välja om ni vill läsa berättelsen var och en för sig eller högt tillsammans, innan ni tar er an diskussionsfrågorna.

1. Jag heter Sheila och är 29 år. Jag bor i Nairobi i Kenya. En av de saker som påverkar unga kvinnor negativt i mitt samhälle är bristfälliga kunskaper om och dålig hygien i samband med menstruation. För att kunna sköta sin hygien och känna sig trygg under menstruationen är det viktigt att kvinnor har tillgång till vatten och hygienartiklar både hemma och i offentliga miljöer, som skolor och arbetsplatser. I många av kåkstäderna i Nairobi och på landsbygden finns det inte några trygga privata toaletter där kvinnor på ett bekvämt och hygieniskt sätt kan byta sina bindor. Detta gör att många stannar hemma från skolan eller arbetet under sin menstruation. Vissa saknar även rent vatten och tvål hemma och kan varken tvätta sig eller sina tygbindor. På grund av att menstruation är tabu i många familjer och beskrivs som något smutsigt och orent känner många kvinnor skam och skuld i samband med sin menstruation.

I min scoutgrupp ville vi göra något åt detta och startade därför ett projekt, tillsammans med organisationen Simama na Dada (=stötta en kvinna). Syftet med projektet var att öka kunskaperna och förståelsen kring menstruation och ge kvinnor i vårt samhälle ökat självförtroende. Hittills har vi gjort flera olika insatser för att nå dit, exempelvis:

- » Utbildningar om hygien och hälsa vid menstruation.
- » Öppna samtal med familjer för att bryta tystnaden och de tabun som finns kring menstruation.
- » Samtal och utbildningar för pojkar och män för att öka deras kunskaper om menstruation så att de kan stötta sina systrar, fruar och döttrar under menstruationen och stoppa spridningen av fördomar i samhället.
- » Samarbetat med sponsorer som bekostat bindor, trosor och tvål som delats ut till kvinnor i utsatta områden.
- » Marknadsfört projektet i nationella medier för att nå ut med budskapet till fler och för att försöka påverka staten att jobba mer med dessa frågor.

Vårt projekt har verkligen gjort stor skillnad i samhället. Vi har fått höra från många familjer, framförallt män, att de uppskattat informationen om att menstruation är något helt normalt och att kvinnor i puberteten behöver extra stöd när de börjar menstruera. Vi har också inspirerat kvinnliga lokalpolitiker att driva frågan och starta satsningar på billiga och säkra hygienartiklar för kvinnor.

Diskussionsfrågor

- » Kan menstruation ses som en jämlikhetsfråga? Varför?
- » Hur ser man på menstruation i ditt samhälle? Finns det tabun kring menstruation även där?
- » Varför har det uppkommit tabun kring menstruation?
- » Varför är det viktigt att bryta tystnaden kring menstruation? Hur kan ni göra det i ert samhälle?

PAUS – 10 MIN

Här kan ni ta en liten paus om ni vill. Eller leka en lek som ger lite mer energi. Kanske kan ni redan någon snabb lek som får igång tankarna igen? Annars hittar ni många bra förslag i NSF:s metodmaterial Klartänkt!

ÖVNING: STUDENTKÅREN TAR ETT BESLUT – 25 MIN

Den här övningen kräver lite förberedelser. Skriv ut de olika rollbeskrivningarna och klipp isär dem så att varje beskrivning hamnar på en egen lapp. Eller skriv ner rollbeskrivningarna på olika lappar innan ni börjar med övningen.

Ni ska nu få agera styrelse för en studentkår i ett rollspel som handlar om demokrati och hur beslut tas. Om ni är fler än 7 personer behöver ni dela upp er i två grupper. Var och en kommer att få en roll i styrelsen. Blanda alla lappar som ni har förberett och dela ut dem. Det gör ingenting om det lämnar några lappar över. Visa inte era lappar för varandra.

ROLLSPEL:

Studentkårens styrelse har möte för att lägga budgeten för nästa år. Till ert förfogande har ni 70,000 kr. Ni behöver enas kring vilka av skolans föreningar som ni ska stötta med pengar.

Följande föreningar har sökt pengar från studentkåren:

Idrottsföreningen – en av skolans mest populära föreningar med många medlemmar. Det är en väldigt tävlingsinriktad förening och som ny kan det vara svårt att komma in i gemenskapen. Föreningens lag representerar skolan i olika idrottstävlingar och spelar en viktig roll i att marknadsföra skolan utåt. Att resa runt och tävla kostar dock en del pengar och föreningen har många utgifter.

Läxhjälpen – en viktig förening som stöttar de elever som kämpar hårt med skolan. Föreningen har haft stor uppslutning till sina möten. Många som har det trassligt hemma söker sig till läxhjälpen och får där ro att göra sina skoluppgifter.

Tillsammans – en förening som jobbar för jämlikhet och för att göra skolan bättre för minoritetsgrupper. En ganska liten förening men de ordnar många aktiviteter med fokus på tillgänglighet och inkludering. Alla är välkomna att vara med i föreningen.

Teaterföreningen Zenit – är i desperat behov av ekonomiskt bidrag för att kunna sätta upp sin nya musikal, som de repeterat i över ett halvår. Föreningen har satt upp en föreställning varje år sedan den bildades 1970.

eEscape – en nystartad förening för e-sport som redan vunnit pris i en stor nationell tävling där de deltagit. Föreningen behöver bidrag för att kunna förnya sin utrustning så de kan delta i större tävlingar och bjuda in fler till att testa deras aktiviteter.

Festkommittén – en förening med fokus på att skapa roliga och spännande fester för studenterna på skolan. En populär förening vars aktiviteter är välbesökta och ger hög status för de som deltar. Det kostar dock en hel del att vara med på föreningens fester och det är inte alla som har råd.

Medmänniska – en förening som jobbar aktivt för att minska orättvisor i samhället. Varje år driver de ett projekt med fokus på samhällsförändring lokalt. Nu söker de bidrag för att kunna åka runt på kommunens äldreboenden och öka de boendes kunskaper om datorer och teknik.

Rollbeskrivningar:

- » Du är alltid stressad och på väg någon annanstans. Du vill snabba på beslutsprocessen och bryr dig egentligen inte så mycket om vad beslutet blir, då du har viktigare saker som väntar på att bli gjorda.
- » Du deltar i de flesta aktiviteter som ordnas på skolan och ställer upp när något behöver fixas. Du är väldigt ambitiös och kommer med många idéer och förslag.
- » Du är en duktig idrottare och aktiv i ett av idrottsföreningens lag. Du säger alltid vad du tycker och du gillar effektiva möten.
- » Du älskar teknologi och pratar dig varm för det i alla sammanhang. När det handlar om andra ämnen ställer du många frågor och kräver faktauppgifter.

- » Du strider för rättvisa och särskilt för minoritetsgruppers rättigheter. Du försöker alltid belysa frågor från olika synvinklar för att hitta nya perspektiv.
- » Du vill att alla ska komma bra överens och jobbar aktivt för att konflikter inte ska uppstå i gruppen. Du försöker vara diplomatisk och hitta lösningar när andra inte är överens.
- » Du uppskattar olika former av konst och tycker att mycket inom skolans väggar är alldeles för fyrkantigt och stelt. Du tycker att ni borde satsa mer inom de kreativa områdena och varför inte tänka nytt och göra styrelsemötena lite roligare...

Ställ in en timer på 15 min och starta rollspelet. Försök att leva er in i de roller ni har fått. Försök att tänka efter vad personen ni spelar skulle säga eller känna i situationen. Det finns inget rätt eller fel.

När timern ringer är rollspelet slut och ni får diskutera följande frågor i gruppen:

- » Kände ni igen några av rollerna från det verkliga livet?
- » Var det lätt eller svårt att komma fram till ett beslut? Varför?
- » Hur går det att göra i en liknande situation för att säkerställa att alla får sin röst hörd?

ÖVNING: FRÅN ORD TILL HANDLING – 15 MIN

Fram tills nu har ni diskuterat massor och gjort olika övningar, nu är dags att ta det ett steg längre. Nämligen från ord till handling! Samhällsförändring i praktiken. Ni kan välja att göra detta i grupp eller enskilt.

Med utgångspunkt från något ni diskuterat under dagens möte ska ni bestämma er för en aktiv handling som ni ska genomföra. Det kan vara en handling som gör skillnad för en person, en grupp eller kanske lokalsamhället. Det kan vara så enkelt eller omfattande ni vill.

Demokrati och jämlikhet är stora begrepp som innefattar många frågor. Välj ett specifikt fokus som ni vill jobba med. Ni kan till exempel välja att stödja en speciellt utsatt folkgrupp eller kanske göra en video om varför det är viktigt att rösta. Ni får vara precis så kreativa ni vill. Bestäm tillsammans när ni ska ha genomfört aktiviteten, så ni kan stämma av med varandra hur det gick!

CHECK-UT – 10 MIN

Nu är ni nästan klara. Under dagens möte har ni fått diskutera mycket och göra olika övningar. Kanske är det många tankar som snurrar runt i huvudet. Som avslutning kan ni samlas i en ring igen. Gå ett varv runt ringen och låt var och en berätta vad de tar med sig från dagens möte?

7. Utveckling och alkohol

Detta möte handlar om utmaningar som antingen hindrar eller saktar ner utvecklingen i ett samhälle. Varje samhälle har sina specifika utmaningar. Det kan vara någonting väldigt praktiskt, till exempel brist på infrastruktur som gör att det inte går att ta sig fram till vissa platser. Det kan också vara något mer ideologiskt, som polarisering av befolkningens attityder inför en viss fråga. Alkohol är sällan den enda, men ofta en bidragande faktor till olika utmaningar i samhället. Under detta möte kommer ni få fundera över vilka samhällsutmaningar som finns och vilken koppling de har till alkohol.

CHECK-IN – 10 MIN

Nu ska ni få sätta igång på riktigt. Samla alla i gruppen i en ring. Ni kan sitta eller stå. Repetera temat för dagens möte så att alla vet vad som ska hända. Gå sedan varvet runt i ringen och låt var och en berätta vad de förväntar sig av mötet. Om ni inte känner varandra sedan innan är det bra om ni också säger era namn.

ÖVNING: UTVECKLINGSHINDER, DEL 1 – 15 MIN

Är ni 6 personer eller fler, dela upp er i mindre grupper med 3–4 personer per grupp. Om ni är färre personer kan ni göra övningen i helgrupp.

Har ni tillgång till post-it-lappar kan det vara bra att använda dem i denna övning. Ge varje grupp en eller ett par pennor och en hög med post-it-lappar. Har ni inga post-it-lappar går det bra att skriva på ett vanligt papper. Grupperna ska nu skriva så många hinder eller utmaningar för samhällsutveckling som möjligt. Det kan vara vilken utmaning som helst, som antingen hindrar eller saktar ner utvecklingen i ett samhälle. Till exempel bristande tillgång till rent vatten, okunskap kring hur man röstar i ett val eller diktatorskap.

Ställ nu in en timer på 6 min och börja skriva ner så många samhällsutmaningar ni kan hitta på! Om ni använder post-it-lappar, skriv ner en utmaning per lapp.

Tycker ni att uppgiften känns svår kan ni tänka tillbaka på berättelser och diskussioner ni har haft under tidigare möten när ni använt Bright Minds-materialet.

Ni kan även ta hjälp av följande frågor:

- » Vilka hinder eller utmaningar för utveckling ser jag i mitt samhälle eller mitt land?
- » Finns det olika utmaningar på landsbygden och i en storstad?
- » Vilka utmaningar finns det globalt eller i andra länder?
- » Vilka orättvisor finns det som drabbar specifika folkgrupper?

När timern ringer slutar ni skriva. Om ni är indelade i flera grupper samlas ni nu alla tillsammans. Samla ihop lapparna så att alla kan se dem och läs upp vilka samhällsutmaningar och hinder för utveckling ni har kommit på.

Fundera sedan tillsammans på följande frågor:

- » Finns det några gemensamma teman som ni kan se? Börja i så fall sortera lapparna i grupper så ni kan se dem tydligare.
- » Blir alla i samhället drabbade i lika stor utsträckning av dessa utmaningar? Är det någon eller några grupper som är speciellt utsatta?

BERÄTTELSE: UTVECKLING OCH ALKOHOL – 20 MIN

Alkohol kan ha stor inverkan på utveckling både i samhället och i individers liv. Det är inte alltid självklart för alla att se relationen mellan samhällsutveckling och alkohol. Här nedan kommer ni få läsa en berättelse om hur en ung person reflekterat över detta och agerat för förändring. Ni kan välja om ni vill läsa berättelserna var och en för sig eller högt tillsammans.

Jag heter Apiru Magdalene och är 15 år. Jag bor i byn Aloet i Uganda.

En av de största utmaningarna i mitt samhälle är det utbredda alkohol användandet och dess baksidor. Alkoholindustrin är en av de mest lönsamma branscherna här och är många familjers viktigaste inkomstkälla. Det är få människor som odlar mat numera, istället odlar de sorghum, cassava och hirs som används i alkoholframställningen. Pengarna som de tjänar på detta används ofta till att köpa alkohol för eget bruk och många fastnar i ett missbruk, vilket drabbar hela familjen. Föräldrar ägnar en stor del av sin tid på att dricka alkohol istället för att ta hand om sina barn och sitt hem. Många barn kommer också i kontakt med alkohol i tidig ålder eftersom deras föräldrar jobbar med brygging och ofta tar hjälp av sina barn för att sälja alkoholen.

I min scoutkår oroade vi oss för hur stor plats alkoholen börjat ta i vårt samhälle och hur den hindrar vår samhällsutveckling på många sätt. Vi bestämde oss därför för att försöka göra något åt detta och bildade en nykter förening, Youth Aleert Club – Always Sober. Med hjälp av föreningen vill vi öka medvetenheten, bland våra skolkompisar och deras föräldrar, om farorna med alkohol och dess roll som hinder för utvecklingen. Vi sprider kunskap genom musik, dans och teater. Vi sätter upp affischer i skolan och i samhället. Vi har också skapat trygga mötesplatser i skolan där vi träffas och pratar om saker som påverkar oss i samhället och vad vi kan göra för att förändra dem.

Det här arbetet har gjort stor skillnad i mitt samhälle. Skolorna har skärpt reglerna kring alkohol användning. De försäljningsställen för alkohol som låg bredvid skolorna har försvunnit. Lärare kommer inte längre berusade till skolan och om de gör det blir de avstängda. Om elever upptäcks berusade eller med alkohol på sig får det påföljder. Skolorna har skärpt kontrollerna vid sina entréer så att ingen går in i lokalerna med alkohol. Föräldrar har slutat att involvera sina barn i alkoholframställning och försäljning. Även de föräldrar som brukade skicka sina barn att köpa alkohol har slutat med det. Vi har lyckats öka människors kunskaper om alkoholens skador och inspirerat många till hälsosammare alkoholvanor.

Diskussionsfrågor

- » Vilka orsaker tror ni har bidragit till att föreningen Youth Aleert Club har blivit så framgångsrik i sitt lokalsamhälle?
- » Hur tror ni att det var att starta föreningen? Tror ni det var lätt eller svårt att få stöd för det arbete som föreningen gör?

PAUS – 10 MIN

Här kan ni ta en liten paus om ni vill. Eller leka en lek som ger lite mer energi. Kanske kan ni redan någon snabb lek som får igång tankarna igen? Annars hittar ni många bra förslag i NSF:s metodmaterial Klartänkt!

ÖVNING: UTVECKLINGSHINDER, DEL 2 – 10 MIN

Ni ska nu få gå tillbaka till övningen om utvecklingshinder som ni gjorde tidigare och fortsätta ett steg längre. Titta på de teman som ni har identifierat och diskutera följande frågor:

- » Hur relaterar alkohol till dessa teman?
- » Till vilka utmaningar och teman är alkohol en bidragande faktor?
- » Vilka alkoholrelaterade utmaningar ser ni i ert samhälle?

ÖVNING: FRÅN ORD TILL HANDLING – 15 MIN

Fram tills nu har ni diskuterat massor och gjort olika övningar, nu är dags att ta det ett steg längre. Nämligen från ord till handling! Samhällsförändring i praktiken. Ni kan välja att göra detta i grupp eller enskilt.

Med utgångspunkt från något ni diskuterat under dagens möte ska ni bestämma er för en aktiv handling som ni ska genomföra. Det kan vara en handling som gör skillnad för en person, en grupp eller kanske lokalsamhället. Det kan vara så enkelt eller omfattande ni vill.

Vill ni göra en presentation hos en förening, bjuda på alkoholfria drinkar på en festival, stödja en insamling för IOGT-NTO-rörelsen eller kanske hitta på någonting helt eget? Bestäm tillsammans när ni ska ha genomfört aktiviteten, så ni kan stämma av med varandra hur det gick!

CHECK-UT – 10 MIN

Nu är ni nästan klara. Under dagens möte har ni fått diskutera mycket och göra olika övningar. Kanske är det många tankar som snurrar runt i huvudet. Som avslutning kan ni samlas i en ring igen. Gå ett varv runt ringen och låt var och en berätta vad de tar med sig från dagens möte?

8. Slutprojekt

Grattis – nu har ni genomfört alla möten i Bright Minds-materialet! Vad roligt att ni har tagit er tid att jobba med dessa viktiga teman.

Som ni säkert märkt under mötena vill vi gärna uppmuntra till aktiva handlingar. I slutet av varje möte har ni fått välja en aktivitet att genomföra. Om ni vill, har ni nu möjligheten att göra ett större slutprojekt. Alla grupper som gjort klart Bright Minds-materialet och skickat in en rapport över slutprojektet kan beställa intressemärket Världsförbättrare från scoutshop.se.

För att få märket behöver projektet nå ut till fler människor än er själva. Det måste vara kopplat till ett tema som ni jobbat med i Bright Minds-materialet och ni behöver lägga ner minst 5 timmar, planeringen inräknad, på projektet.

Här kan ni till exempel jobba vidare med en av de aktiva handlingarna ni genomfört i samband med varje möte. Ni väljer själva hur stort projekt ni vill göra och om ni vill fokusera på er ort eller i ett större sammanhang. Det är nu ni får chansen att göra världen bättre på riktigt!

För att kunna beställa märket behöver ni skicka ett mejl till brightminds@nsf.scout.se med en kort redovisning av ert projekt, där ni beskriver vad ni har gjort, hur många timmar ni har lagt ner på projektet, vilka som varit med, samt en uppskattning av hur många personer ni har nått ut till.

Vi ser fram emot att läsa om vilka projekt ni tar er an!

